

บทที่ 5

บทสรุปเสนอแนะ

จากกรณี que ผู้เขียนได้นำเสนอข้อมูลที่เป็นใจความสำคัญในหลักการของกฎหมายในเรื่องการปรับบทกฎหมายในคดีผิดสัญญาชำระหนี้เงินในกรณีดอกเบี้ยผิดนัดและเบี้ยปรับทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศในบทที่ 2 และ บทที่ 3 โดยได้นำหลักการนั้นมาเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่าง พร้อมทั้งวิเคราะห์ประเด็นปัญหาต่างๆที่เป็นมาของการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ไว้ในบทที่ 4 แล้วนั้น

ในบทนี้ ผู้เขียนจะได้นำสรุปบทวิเคราะห์และนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นต่อไป

5.1 สรุป

เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่เข้ามาศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอสรุปรายละเอียด ความหมาย คำจำกัดความ หัวข้อการศึกษา และการปรับบทกฎหมายให้สั้นและกระชับเป็นข้อๆ ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการทำความเข้าใจต่อผู้เข้ามาศึกษา ดังต่อไปนี้

5.1.1 ความหมายและลักษณะของหนี้เงิน

หนี้เงิน เป็นหนี้ที่มีลักษณะพิเศษ เพราะไม่มีชนิด ประเภท และคุณภาพ ของเงินตราเพียงระบุเป็นจำนวนเงินก็สามารถใช้บังคับได้ นอกจากนั้นเงินตราสามารถใช้ทดแทนความเสียหายหรือค่าชดเชยจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ทุกชนิด มีกฎหมายรองรับการหากตกลงเรื่องดอกเบี้ยเอาไว้ เจ้าหนี้ได้สิทธิคิดดอกเบี้ยขั้นต่ำในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จากจำนวนเงินที่ลูกหนี้เอาไปใช้ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 7 หรือในกรณีผิดนัดหนี้เงิน แม้ไม่มีข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยเอาไว้ กฎหมายได้ระบุการเรียกดอกเบี้ยกรณีผิดนัดชำระหนี้เงิน ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามมาตรา 224 แต่หากคู่สัญญา มีข้อตกลงกันไว้ว่าอย่างไร และเป็นข้อตกลงที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย คู่สัญญาก็มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยได้ตามอัตราที่ตกลงกันไว้ แต่ในกรณีบุคคลธรรมดา อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดต้องไม่เกินอัตราร้อยละสิบห้าต่อปี ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 654 และพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 ส่วนธนาคารและสถาบันการเงิน และไม่มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยขั้นสูงเอาไว้ เนื่องจากพระราชบัญญัติดอกเบี้ยการให้กู้ยืมเงินของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 มาตรา 3 ประกอบ

กับมาตรา 4 ให้อำนาจของรัฐมนตรี กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินมีสิทธิเรียกจากผู้กู้ยืมได้ ในอัตราที่เกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี

5.1.2 ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ย และดอกเบี้ยผิดนัด

การคิดดอกเบี้ยจากหนี้เงิน ซึ่งนอกจากกำหนดไว้โดยผลของกฎหมายตามมาตรา 7 และ มาตรา 224 แล้ว ก่อนที่จะเกิดสิทธิการเรียกดอกเบี้ยต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียกดอกเบี้ยไว้ใน สัญญาเสียก่อน ว่าการทำสัญญามีข้อกำหนดให้ชำระดอกเบี้ยด้วยหรือไม่ ถ้าไม่มีกำหนดไว้ก็ไม่มี สิทธิเรียกดอกเบี้ยตามมาตรา 7 คือไม่สิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระดอกเบี้ยจากการให้กู้เลย แต่ถ้ามีการ ตกลงกันเอาไว้ว่าเป็นการกู้ยืมเงินที่มีดอกเบี้ย แม้ไม่ได้ระบุอัตราดอกเบี้ยไว้ กฎหมายก็ให้สิทธิ เจ้าหนี้เรียกดอกเบี้ยจากลูกหนี้ได้ ในอัตราร้อยละ 7 ต่อปี ดังที่ระบุไว้ในมาตรา 7 แต่หากมีการ กำหนดอัตราดอกเบี้ยเอาไว้เช่นไร เจ้าหนี้ก็มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยได้ตามอัตราที่ตกลงกันไว้ ปัญหาที่ เกิดขึ้นเกิดจากการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ ในกรณีที่ลูกหนี้ยังคงชำระหนี้ ตามปกติ และในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยที่จะปรับเปลี่ยนเมื่อลูกหนี้ผิดนัด

การกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ปรับเปลี่ยนขึ้นลงได้ในสัญญา แม้ลูกหนี้ไม่ได้ผิดนัด (อัตรา ดอกเบี้ยลอยตัว) อัตราดอกเบี้ยลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในสัญญาของธนาคาร และสถาบันการเงิน ซึ่งมักจะปรับอัตราดอกเบี้ยขึ้นลง ตามประกาศอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารเจ้าหนี้ประกาศกำหนดเป็น คราวๆ เช่นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ MLR (Minimum Loan Rate) ซึ่งในขณะนั้น ธนาคาร อาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ในอัตราร้อยละ 6 บวกด้วยส่วนต่าง (Margin) สำหรับลูกหนี้รายนี้ เท่ากับ 3 ก็จะทำให้ลูกหนี้รายนี้ต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 9 ต่อปีให้กับธนาคารเจ้าหนี้ แต่ เมื่อธนาคารเจ้าหนี้ปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย MLR เช่นปรับเพิ่มขึ้นเป็นอัตราร้อยละ 7 อัตรา ดอกเบี้ยสำหรับลูกหนี้ในขณะนั้น ก็จะถูกปรับเปลี่ยนไปเป็นอัตรา $MLR = 7$ บวกด้วย $Margin = 3$ รวมเป็นอัตราดอกเบี้ยในขณะนั้นเท่ากับ อัตราร้อยละ 10 ต่อปี ถ้าอัตรา MLR ลดลง อัตราดอกเบี้ย ของสัญญาก็จะลดลงเช่นเดียวกัน

ปัจจุบัน แนวโน้มการกำหนดอัตราดอกเบี้ยในสัญญากู้ยืมเงินของธนาคารเจ้าหนี้ เปลี่ยนไป ธนาคารเจ้าหนี้จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดไว้ในสัญญา เช่นกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 19 ต่อปี แต่ธนาคารเจ้าหนี้มีสิทธิปรับลดอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวได้ โดยไม่ต้องขอความยินยอม จากลูกหนี้ และไม่ต้องรอให้ลูกหนี้ผิดนัด เมื่อทำสัญญาแล้วธนาคารเจ้าหนี้ อาจกำหนดอัตรา ดอกเบี้ยในการเรียกเก็บจริงในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี และปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยในสัญญาดังกล่าว ตามประกาศอัตราดอกเบี้ย MLR แต่ไม่เกินอัตราร้อยละ 19 ตามที่ระบุในสัญญา เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ธนาคารเจ้าหนี้ปรับอัตราดอกเบี้ยใหม่ เป็นอัตราร้อยละ 16 ต่อปี ดังนี้ ตามแนวคำวินิจฉัยของศาล

ฎีกาเห็นว่าอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 16 ต่อปี ไม่เกินอัตราร้อยละ 19 ตามที่ระบุในสัญญา จึงไม่เป็นเบี้ยปรับตามมาตรา 383 ศาลไม่มีอำนาจปรับลด⁷⁹

ดอกเบี้ยผิดนัด หมายถึงดอกเบี้ยที่กำหนดไว้เป็นลักษณะค่าเสียหายหรือเป็นดอกเบี้ยที่มีขึ้นเพื่อเป็นค่าชดเชยความเสียหายจากการผิดนัดของลูกหนี้ หากลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้เงิน แม้ไม่ได้มีข้อตกลงเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเมื่อลูกหนี้ผิดนัดไว้ เจ้าหนี้ยังคงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยได้ตามมาตรา 224 ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี เป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดเกี่ยวกับจำนวนค่าความเสียหายขั้นต่ำ โดยที่เจ้าหนี้ไม่ต้องพิสูจน์ แต่เจ้าหนี้ยะเรียกดอกเบี้ยเพิ่มจากอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีได้ ต้องมีการตกลงกันไว้ก่อนในสัญญา และข้อตกลงนั้นต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย

5.1.3 ข้อตกลงเบี้ยปรับหรือลดเบี้ยปรับ

ข้อตกลงที่ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยลอยตัว หรือการให้สิทธิเจ้าหนี้เปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย โดยมีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเป็นตัวกำหนด หากไม่ใช่การกำหนดเงื่อนไขเพื่อชดเชยความเสียหายจากการผิดนัด ถือเป็นอัตราดอกเบี้ยตามมาตรา 224 เป็นดอกเบี้ยที่ปกติปรับขึ้นลงตามสัญญา ศาลไม่มีอำนาจปรับลด แต่หากเป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยผิดนัด เพิ่มขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยตามปกติ เพื่อใช้ทดแทนค่าเสียหายในกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัด ไม่ปฏิบัติตามสัญญา ถือเป็นกาหนดค่าเสียหายไว้ล่วงหน้า จึงเป็นเบี้ยปรับ ตามมาตรา 379 และหากเบี้ยปรับสูงเกินส่วน ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการปรับลด โดยศาลต้องพิเคราะห์ถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สินเท่านั้น

ข้อกำหนดและเงื่อนไขในสัญญาหนี้เงินจึงเป็นสาระสำคัญต่อการวินิจฉัยของศาลว่าดอกเบี้ยในสัญญาชนิดใดจะเป็นดอกเบี้ยตามมาตรา 224 ศาลไม่มีอำนาจปรับลด และดอกเบี้ยชนิดใด เป็นดอกเบี้ยตามมาตรา 379 ซึ่งศาลมีอำนาจปรับลดได้ เพราะถือเป็นเบี้ยปรับ

5.1.4 การปรับบทกฎหมายของศาล

อัตราดอกเบี้ยผิดนัด ส่วนที่ศาลกำหนดว่าเป็นเบี้ยปรับนั้น ควรพิจารณาจากหลักกฎหมายใด อัตราดอกเบี้ยผิดนัดส่วนใดเป็นดอกเบี้ยปกติและส่วนใดเป็นเบี้ยปรับ ซึ่งในข้อนี้มีคำพิพากษาของศาลฎีกาหลายฉบับ พิพากษาในแนวเดียวกันว่า ดอกเบี้ยที่ถือเป็นเบี้ยปรับนั้น ถือเป็นดอกเบี้ยเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้นมาจากอัตราดอกเบี้ยตามปกติ ไม่ใช่เบี้ยปรับทั้งจำนวนอัตราดอกเบี้ยผิดนัด ดังนั้นหากเจ้าหนี้ยังคงใช้สิทธิเรียกดอกเบี้ยจากลูกหนี้ผิดนัด ในอัตราดอกเบี้ยผิดนัดที่ไม่เกินกว่าอัตราดอกเบี้ยปกติที่ระบุไว้ในสัญญาในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ผิดนัดแล้ว ศาลไม่มีอำนาจลดอัตรา

⁷⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 463/2550

ดอกเบี๋ยผิคนัดดังกล่าว และในกรณีใดๆ ก็ตาม ลูกหนีผิคนัดตามสัญญาหนี้เงิน ไม่ควรถูกปรับลดอัตราดอกเบี๋ยผิคนัดให้มีอัตราต่ำกว่าอัตราดอกเบี๋ยตามปกติ

ทั้งที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาและวินิจฉัยในเรื่องนี้มาโดยตลอดและต่อเนื่อง ผู้ใช้กฎหมายและผู้ปรับบทกฎหมายหลายท่าน ยังคงเข้าคลาดเคลื่อนว่า ดอกเบี๋ยจำนวนใดเป็นดอกเบี๋ยในลักษณะเป็นค่าตอบแทน และดอกเบี๋ยจำนวนใดจึงเป็นดอกเบี๋ยในลักษณะค่าตอบแทนความเสียหาย และอาจถือเป็นเบี๋ยปรับ ที่ศาลมีอำนาจปรับลดหากสูงเกินส่วน และเมื่อมีการทำคำพิพากษา โดยการปรับลดดอกเบี๋ยผิคนัดตามคดีสัญญากู้เงิน โดยพิพากษาให้ลูกหนีชำระดอกเบี๋ยผิคนัดหลังวันฟ้องในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ถึงอัตราร้อยละ 15 ต่อปี คำพิพากษาดังกล่าว แตกต่างกันออกไปตามความรู้ความสามารถของผู้พิพากษาแต่ละท่าน ซึ่งอัตราดอกเบี๋ยทั้งหมดต่ำกว่าอัตราดอกเบี๋ยปกติ ที่เจ้าหน้าที่คิดในขณะที่ลูกหนียังไม่ตกเป็นผู้ผิคนัด คำพิพากษาดังกล่าวขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายและแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา แต่เนื่องจากคดีส่วนใหญ่ เป็นคดีศาลแขวงจำนวนทุนทรัพย์ไม่มาก คดีต้องห้ามไม่ให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง และการใช้ดุลพินิจของศาลเป็นปัญหาข้อเท็จจริง คดีจึงถึงที่สุดในระดับทำคำพิพากษาในศาลชั้นต้น เจ้าหน้าที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษา หากจะยื่นอุทธรณ์ก็ต้องขอให้ศาลที่ทำคำพิพากษารับรองให้ยื่นอุทธรณ์ และต้องใช้ระยะเวลาานกว่าศาลอุทธรณ์จะมีคำพิพากษา จึงไม่ยื่นอุทธรณ์ จำเป็นต้องรับอัตราดอกเบี๋ยตามคำพิพากษาและหาทางแก้ไขด้วยวิธีอื่น เช่นการปรับอัตราดอกเบี๋ยจากลูกหนีปกติมากขึ้นเพื่อชดเชยส่วนที่ขาดหายไปจากผลของคำพิพากษาดังกล่าว

ซึ่งในระยะต่อมาเจ้าหน้าที่ก็จะพัฒนาระบบสัญญาของตน ให้ไม่เข้าข่ายเบี๋ยปรับตามมาตรา 379 และมีผลทำให้ศาลไม่สามารถใช้ดุลพินิจตามมาตรา 383 ได้ โดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างของสัญญา ระบุให้คิดดอกเบี๋ยในอัตราสูงสุดตลอดทั้งสัญญา ไม่ว่าจะลูกหนีจะผิคนัดหรือไม่ ผลร้ายจากการปรับสัญญารูปแบบใหม่ ก็จะไปตกที่ลูกหนีที่ผิด ต้องรับภาระดอกเบี๋ยตามสัญญาที่มากขึ้น ต้องรับอัตราดอกเบี๋ยที่สูงขึ้น โดยศาลไม่อาจยื่นมือเข้าช่วยเหลือ ได้อีกต่อไป และยิ่งไปกว่านั้น หากเจ้าหน้าที่นำเอาหนี้ทั้งหมดพร้อมดอกเบี๋ยมาปรับสภาพหนี้ เปลี่ยนหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี๋ยเป็นหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงิน กำหนดอัตราดอกเบี๋ยสูงสุด เจ้าหน้าที่จะได้สิทธิในการคิดดอกเบี๋ยคงที่ตลอดทั้งสัญญา ดอกเบี๋ยดังกล่าวไม่ใช่เบี๋ยปรับศาลไม่มีอำนาจปรับลด ทั้งเจ้าหน้าที่ได้สิทธิในการคิดดอกเบี๋ยจากดอกเบี๋ยของต้นเงินกู้ตามสัญญาฉบับเดิมบวกรวมกับต้นเงินกู้ เป็นเงินต้นจำนวนใหม่ตามตัวสัญญาใช้เงินและคิดดอกเบี๋ยใหม่ได้จากเงินต้นตามตัวสัญญาใช้เงินทั้งฉบับ ซึ่งจะทำให้ลูกหนีประสบปัญหาและถูกเอาเปรียบมากขึ้น

ในความเห็นของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ เห็นว่า การที่ศาลปรับลดอัตราดอกเบี้ยโดยไม่เข้าใจว่าส่วนใดของดอกเบี้ยเป็นเบี้ยปรับ เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องปรับโครงสร้างสัญญาและก่อให้เกิดภาระให้กับลูกหนี้ที่ดีเพิ่มขึ้น และวิธีการดังกล่าว ไม่น่าจะเป็นทางออกที่ถูกต้องของปัญหาเรื่องนี้ และผู้เขียนมีแนวคิดในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวดังต่อไปนี้

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบการจัดการ และพิจารณาคดี เกี่ยวกับดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในกรณีผิดนัด

เนื่องจากปัญหาเกิดจากการปรับบทกฎหมายไม่ถูกต้องซึ่งอาจเกิดจากความไม่เข้าใจหรือความประสงค์ที่จะปกป้องลูกหนี้ไม่ให้เสียดอกเบี้ยในจำนวนที่สูง แม้เป็นดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในสัญญา ศาลจึงมีคำพิพากษาปรับลดอัตราดอกเบี้ยผิดนัดต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามปกติ ซึ่งทำให้ผู้ผิดนัดผิดสัญญาได้ผลดีในการลดอัตราดอกเบี้ยลง ตีกว่าอัตราดอกเบี้ยของลูกหนี้ที่เป็นลูกหนี้ชั้นดีได้รับจากผู้ให้สินเชื่อ หากปล่อยให้กระบวนการพิจารณาเดินไปในทางเช่นนี้ต่อไป เจ้าหน้าที่ผู้ให้สินเชื่อก็ต้องหาวิธีการปกป้องสิทธิของตน อาจจะเริ่มต้นด้วยการกำหนดอัตราดอกเบี้ยผิดนัดตลอดทั้งสัญญาโดยถือเป็นดอกเบี้ยตามปกติ แต่หากไม่ได้ผล เพราะไม่ว่าเขียนดอกเบี้ยด้วยวิธีใด หากศาลยังคงยืนยันว่าเป็นเบี้ยปรับ ศาลก็จะปรับลดทั้งหมดโดยไม่สนใจว่าดอกเบี้ยที่ระบุนั้น เป็นดอกเบี้ยหรือเบี้ยปรับ และจะปรับลดไปตามความเหมาะสมในการพิจารณาของผู้พิพากษาแต่ละองค์คณะ ผู้ให้สินเชื่อก็ต้องพยายามปรับอัตราดอกเบี้ยให้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อชดเชยกับความเสียหายในส่วนเฉลี่ย จากการที่ศาลปรับลดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตามปกติ หรืออาจต้องหามาตรการทางการเงินอื่น เช่น การคิดค่าธรรมเนียมผิดนัด ค่าธรรมเนียมการติดตามทวงถาม ค่าธรรมเนียมการออกหนังสือทวงถาม ค่าธรรมเนียมการส่งดอกเบี้ย หรือเงินต้นล่าช้า มาใช้เป็นข้อต่อรองกับการทำคำพิพากษาของศาล ซึ่งปัจจุบันมีค่าธรรมเนียมเรียกเก็บจากลูกหนี้ผิดนัดนับสิบประการ

เจ้าหน้าที่ ลูกหนี้ และผู้ตัดสินต่างฝ่ายต่างเดินกันไปคนละทิศคนละทาง เพื่อรักษาประโยชน์ในแนวทางที่ตนเห็นว่าถูกต้อง ซึ่งความจริงแล้ว หน่วยงานยุติธรรมกับระบบเจ้าหน้าที่การให้สินเชื่อและผู้บริโภคควรมีตัวแทน จัดเวลาประชุมหารือร่วมกัน เพื่อหาทางออกและกำหนดเป็นแนวทาง หรือวิธีปฏิบัติให้กับคู่สัญญา ก่อนและในขณะทำสัญญา รวมตลอดถึงขั้นตอนที่ควรปฏิบัติหากลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัด

ในส่วนเจ้าหน้าที่อาจให้กรรมการสมาคมธนาคารแห่งประเทศไทย ในส่วนผู้บริโภคอาจให้สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคและสภาพนายความ และในส่วนศาล อาจเป็นหน่วยงานทางวิชาการ

ของสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้แทนในการเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหาทางทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมและเป็นธรรมกับทุกฝ่ายในกรณีที่ลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัด เมื่อได้ข้อสรุป จึงทำหนังสือเวียนส่งให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งหากคู่กรณีทราบผลสุดท้ายของการดำเนินคดีว่า จะต้องลงเอยอย่างไร อัตราดอกเบี้ยผิดนัดอัตราสุดท้ายเมื่อออกมาจากคำพิพากษาของศาลจะเท่ากันเท่าใด จะมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยได้มากน้อยหรือไม่เพียงใด เมื่อทุกอย่างอยู่ในกรอบและมาตรฐานเดียวกัน ลูกหนี้กับเจ้าหนี้ก็ไม่มีเหตุผลใดที่จะต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล ทุกปัญหาสามารถแก้ไขได้ด้วยการทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ได้โดยตรง เจ้าหนี้ไม่สามารถเอาเปรียบลูกหนี้ เพราะมีมาตรฐานกำหนดชัดเจนสำหรับอัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขการผ่อนชำระ ในการทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้เองก็ไม่อาจผัดผ่อนผิดสัญญาได้อีก เพราะมีบทกำหนดเบี้ยปรับที่คำนวณเป็นความเสียหายที่แท้จริงที่เจ้าหนี้จะได้รับไว้ในอนาคต ระบุไว้ชัดเจนในสัญญา หากมีการผิดนัดอีกครั้ง การดำเนินคดีในชั้นศาลก็จะเป็นการสะดวกเนื่องจากคู่ความมีการตกลงกันไว้ล่วงหน้ามาแล้ว การผัดผ่อนชำระหนี้จึงมุ่งไปที่สัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นหลัก ไม่ต้องย้อนกลับไปพิสูจน์เรื่องมูลหนี้อีก เพราะสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของสัญญา ทั้งดอกเบี้ย อัตราผ่อนชำระ กำหนดเวลาการชำระเงินโดยต่างฝ่ายต่างลดหย่อนให้แก่กัน มีสภาพเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ ทำให้หนี้เดิมระงับและเกิดขึ้นใหม่ตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ขึ้นใหม่

วิธีดังกล่าว หากเกิดขึ้นได้ จะเป็นการประหยัดระยะเวลาการทำงานของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ ศาล และเจ้าพนักงานบังคับคดี และทำให้กระบวนการพิจารณาดำเนินไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐานเดียวกัน

5.2.2 การให้ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ การธนาคารฯ ต้นทุนที่แท้จริงของผู้ประกอบการกับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

ในขณะที่วิธีการที่ 5.2.1 ยังไม่สามารถจัดทำขึ้นได้ กลุ่มผู้ประกอบการควรจัดสัมมนา ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม อาทิ ทนายความ ผู้พิพากษา เจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งบุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นผู้ต้องทำหน้าที่ปรับบทกฎหมายกับประเด็นพิพาท เรื่องดอกเบี้ยผิดนัดกับเบี้ยปรับ เพื่อเสนอข้อเท็จจริงต่างๆ ทางฝ่ายผู้ประกอบการที่เป็นสถาบันการเงินที่สามารถใช้เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา และพิพากษาคดี

ทั้งนี้ เพราะหากไม่มีมาตรการที่เป็นธรรมและมีมาตรฐานเดียวกันมาใช้บังคับในการพิจารณาและทำคำพิพากษา คำพิพากษาที่ออกมาแต่ละคดีก็มีผลแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ดุลพินิจปรับลดเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วน ผู้ปรับบทกฎหมายจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การเงิน เศรษฐศาสตร์ และต้นทุนการปล่อยสินเชื่อในแต่ละช่วงเวลา ก่อนจะกำหนดเป็นอัตราดอกเบี้ยปกติ อัตราดอกเบี้ยคิดนัด อัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำ เอ็มโออาร์ เอ็มอาร์อาร์ หรือ เอ็มแอลอาร์ มีฐานการคิดจากเงินต้นทุนอย่างไรในขณะที่ปล่อยสินเชื่อ เงินที่ได้รับมาเพื่อการปล่อยสินเชื่อมีกำหนดระยะเวลาและต้นทุนอย่างไร หากผู้ปรับบทกฎหมายมีความรู้ความเข้าใจในส่วนนี้แล้ว การปรับบทกฎหมายในเรื่องนี้ก็จะถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และตรงตามความมุ่งหมายที่แท้จริงของการทำข้อตกลงระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ อันมีผลก่อให้เกิดความเป็นธรรมทั้งฝ่ายลูกหนี้ที่คิดนัด และฝ่ายเจ้าหนี้ว่าควรจะได้รับการคุ้มครองจากการปรับบทกฎหมายอย่างไร

5.2.3 แนวทางในเขียนคำฟ้อง และยื่นเอกสารประกอบในกรณีขอให้ศาลปรับบทกฎหมายเกี่ยวกับดอกเบี้ยและเบี้ยปรับให้ถูกต้อง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คดีส่วนใหญ่ที่พบการปรับอัตราดอกเบี้ยคิดนัด ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยปกติ ส่วนใหญ่ เป็นคดีที่ทุนทรัพย์ไม่สูง เป็นหนี้ที่ไม่มีหลักประกัน (Clean Loan) คดีโดยมากขึ้นอยู่กับกระบวนการพิจารณาและการทำคำพิพากษาในคดีของศาลแขวง เมื่อศาลแขวงมีคำตัดสินไปแล้วส่วนใหญ่คดีจะถึงที่สุด เพราะคู่ความทราบว่า การยื่นอุทธรณ์แต่ละคดีจะเสียเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี กว่าศาลอุทธรณ์จะมีคำพิพากษา เจ้าหนี้ส่วนใหญ่รู้ว่าคำพิพากษาจะคลาดเคลื่อนในส่วนอัตราดอกเบี้ยคิดนัด แต่ไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ และไม่ได้หมายความว่าเจ้าหนี้ยอมรับว่าคำพิพากษาถูกต้อง แต่ผลที่ตามมาจากการที่ไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ คือทำให้ศาลสูงไม่ทราบว่า การทำคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาออกไปแล้ว แย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมายเรื่องดอกเบี้ยคิดนัดกับเบี้ยปรับและแย้งกับแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่เคยวินิจฉัยวางบรรทัดฐาน เพราะการที่ศาลชั้นต้นจะปรับลดเบี้ยปรับในส่วนอัตราดอกเบี้ยคิดนัดให้ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยปกติได้นั้น ศาลชั้นต้นต้องเห็นว่า อัตราดอกเบี้ยทั้งจำนวนที่กำหนดเป็นอัตราดอกเบี้ยคิดนัด คือเบี้ยปรับเสียก่อน เมื่อเห็นว่าดอกเบี้ยทั้งก่อนคือเบี้ยปรับและไม่คำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยตามปกติ ศาลก็จะลดอัตราดอกเบี้ยคิดนัดหลังจากวันฟ้องเป็นอัตราที่ศาลเห็นว่าไม่สูงเกินส่วน ซึ่งในบางครั้งอาจปรับลดลงมาถึงอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ตามความเห็นในการใช้ดุลพินิจของศาล ซึ่งอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวเป็นอัตราดอกเบี้ยคิดนัดตามป.พ.พ. มาตรา 224 จึงเท่ากับศาลไม่ได้ให้เบี้ยปรับใดๆ กับเจ้าหนี้ในการคิดนัด ไม่ได้พิจารณาเรื่องส่วนได้เสียของเจ้าหนี้ตามที่ระบุใน ป.พ.พ. มาตรา 383

ดังนั้น การร่างฟ้องในคดีเงินกู้ยืม หากต้องการให้ศาลรับทราบว่า ส่วนไหนเป็นอัตราดอกเบี้ยคิดนัดส่วนไหนเป็นอัตราดอกเบี้ยตามปกติ ตามที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้ ทนายความผู้ร่างฟ้องควรแนบสำเนาคำพิพากษาศาลฎีกาที่พิพากษาไว้เป็นบรรทัดฐาน แนบเป็นเอกสารท้ายฟ้อง และต้องนำสืบให้ศาลเห็นว่าส่วนใดเป็นเบี้ยปรับ ส่วนใดไม่ใช่เบี้ยปรับและศาลมีอำนาจในการปรับลด

ในส่วนใด ซึ่งจะทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณากระชั้นขึ้น และทำให้ศาลสามารถปรับบทข้อกฎหมายได้ตรงกับข้อเท็จจริง และสามารถทำคำพิพากษาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

การปรับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยผิดนัดในลักษณะเบี่ยงปรับ มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ผู้เกี่ยวข้องจึงต้องทำงานด้วยความละเอียดอ่อน รอบคอบ และรู้จริง หากปฏิบัติไปโดยไม่มีหลักเกณฑ์ หรือข้อกฎหมายมาอ้างอิง และขาดความมาตรฐาน ย่อมเกิดความสับสน วุ่นวาย ไม่มีความเป็นธรรม และไม่เท่าเทียมกันในการทำคำพิพากษาแต่ละฉบับ ในทางตรงกันข้าม หากมีคำพิพากษาที่พิพากษาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ย่อมเกิดผลตามมาที่ดี กล่าวคือ คดีจะขึ้นสู่ศาลน้อยกว่าที่เป็นอยู่ เพราะทุกคนต่างทราบหน้าที่และสิทธิของตน ไม่ว่าจะไปศาลหรือตกลงกับเจ้าหน้าที่ก็ได้ผลเท่ากัน คู่สัญญาสามารถตกลงกันเองได้ ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายของลูกหนี้ ไม่ต้องจ้างทนายความให้ไปว่าคดีในศาล ลูกหนี้ที่ดีไม่ผิดหวังกับการเป็นคนดีของตน เจ้าหน้าที่กำหนดต้นทุนการปล่อยสินเชื่อได้ชัดเจน ความเสียหายในการปล่อยสินเชื่อลดลง และในที่สุดก็จะมีการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยการให้สินเชื่อให้ลดต่ำลงตามต้นทุนและความเสียหายที่แท้จริง

5.2.4 การปรับอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำตามกฎหมายลดลง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

เนื่องจากกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งเริ่มใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2486 โดยกฎหมายกำหนดอัตราดอกเบี้ยเริ่มต้น ในหนี้เงิน อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามมาตรา 7 และดอกเบี้ยผิดนัดขั้นต่ำ อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามมาตรา 224 ดังนั้น ฐานอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำที่เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกเก็บจากลูกหนี้ได้คืออัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ซึ่งการระบุอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวในกฎหมาย อาจเกิดมาจากสภาพเศรษฐกิจและวัฒนธรรมการปล่อยเงินกู้ยืมในขณะนั้น ที่มักจะเรียกดอกเบี้ยเงินกู้ยืม เป็นดอกเบี้ยในอัตราซึ่ง (20 บาท) ละ 1 บาท ต่อเดือน หรือเท่ากับอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อปี กฎหมายจึงกำหนดอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำไว้กึ่งหนึ่งของอัตราดอกเบี้ยตามปกติ คืออัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และกำหนดอัตราดอกเบี้ยขั้นสูงไว้ในมาตรา 654 คือ อัตราดอกเบี้ยไม่เกินอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ซึ่งอัตราดอกเบี้ยสูงสุดดังกล่าว จะรองรับด้วยกฎหมาย พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 ที่ห้ามเจ้าหนี้เรียกดอกเบี้ยจากลูกหนี้เกินอัตราร้อยละ 15 ต่อปี แต่ในขณะที่กฎหมายของประเทศต้นร่างของกฎหมายในประเทศไทย เช่นประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน กฎหมายแพ่งมาตรา 246 ระบุสิทธิในการเรียกดอกเบี้ยในหนี้เงิน ในกรณีปกติเพียงอัตราร้อยละ 4 ต่อปี⁸⁰

⁸⁰ German Civil Code. Section 246

Statutory interest rate

If interest is payable on a debt by law or under a legal transaction, the rate of interest is four per cent per year, unless otherwise provided.

และอัตราดอกเบี้ยผิดนัด ระบุไว้ในมาตรา 288 (1) ถึง (4) เป็นการบวกอัตราดอกเบี้ยผิดนัด เพิ่มขึ้น จากอัตราดอกเบี้ยปกติ เช่น ในกรณีหนี้เงิน ให้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 จากอัตราดอกเบี้ยปกติ และ ในหนี้อื่นๆ ที่เกิดขึ้น โดยผลของกฎหมาย เพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี การระบุอัตราดอกเบี้ยขึ้น ต่ำไว้เพียงอัตราร้อยละ 4 ทำให้โครงสร้างของการเรียกเก็บดอกเบี้ยลดต่ำลงทั้งโครงสร้าง อันจะทำให้ลูกหนี้ได้รับประโยชน์มากขึ้น⁸¹

จะเห็นได้ว่า กฎหมายของประเทศสหพันธรัฐเยอรมัน กำหนดอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำใน หนี้เงินไว้เพียง เพียงอัตราร้อยละ 4 ต่อปี ต่ำกว่ากฎหมายของประเทศไทยที่กำหนดอัตราดอกเบี้ย ขั้นต่ำในหนี้เงินถึงร้อยละ 7.5 ต่อปี เมื่อกฎหมายกำหนดอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำไว้ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีแล้ว เจ้าหนี้นิยมคิดว่าอัตราดังกล่าวเป็นอัตราขั้นต่ำที่เจ้าหนี้สมควรมีสิทธิได้รับจากลูกหนี้ เพราะกฎหมายกำหนดให้สิทธิขั้นต่ำไว้แล้ว หากลดต่ำกว่านี้ย่อมเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำเกินไป จึงไม่มีความคิดที่จะปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำกว่าร้อยละ 7.5 ต่อปี แต่ความจริงแล้วต้นทุนใน ปัจจุบัน ดอกเบี้ยเงินฝากมีอัตราต่ำมาก เงินฝากประเภทออมทรัพย์ผู้ฝากอาจไม่ได้รับดอกเบี้ยเลย ส่วนเงินฝากประจำประเภทสองเดือน มีอัตราดอกเบี้ยเพียงร้อยละ 2 ปี ผู้ให้กู้เรียกเก็บดอกเบี้ยจาก ปล่อยเงินกู้เพียงร้อยละ 5 ต่อปี ผู้ให้กู้ก็จะมีกำไรหรือส่วนต่างจากดอกเบี้ยถึงร้อยละ 3 ต่อปีแล้ว ดังนั้นหากกฎหมายปรับฐานอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำให้ลดลงเหลืออัตราร้อยละ 4 ทั้งในมาตรา 7 และ มาตรา 224 ก็จะทำให้โครงสร้างของการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไป อัตราดอกเบี้ย ทั้งหมดน่าจะปรับลดลงตามอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำที่ลดลง และหากมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ สมควรเพิ่มในกรณีที่ถูกหนี้ผิดนัด ในหนี้เงินแต่ละประเภทดังเช่นที่ระบุในกฎหมายของสหพันธรัฐ เยอรมัน มาตรา 288 แล้ว การพิจารณาปรับบทกฎหมายและการกำหนดอัตราดอกเบี้ยในลักษณะ เบี้ยปรับ ในกรณีการผิดนัดหนี้เงินก็จะมีขอบเขตที่ชัดเจน และง่ายต่อผู้ปรับบทและผู้นำกฎหมายไป ใช้ และเจ้าหนี้สามารถคาดคะเนได้ว่า ตนจะได้รับชำระดอกเบี้ยผิดนัดจากลูกหนี้เพิ่มเติมจาก

⁸¹ German Civil Code. Section 288

Default interest*)

(1) Any money debt must bear interest during the time of default. The default rate of interest per year is five percentage points above the basic rate of interest.

(2) In the case of legal transactions to which a consumer is not a party the rate of interest for claims for payment is eight percentage points above the basic rate of interest.

(3) The obligee may demand higher interest on a different legal basis.

(4) The assertion of further damage is not excluded.

ดอกเบี้ยในอัตราปกติเท่าใด และจะทำให้สามารถคำนวณต้นทุนและความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจได้ดียิ่งขึ้น

5.2.5 การกำหนดอัตราดอกเบี้ยปกติและอัตราดอกเบี้ยคิดนัดแยกประเภท ตามเอกเทศสัญญา และเพิ่มคำอธิบายความหมายของอัตราดอกเบี้ยคิดนัดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เนื่องจากกฎหมายไทยไม่มีอัตราดอกเบี้ยคิดนัดขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทสัญญา ทั้งข้อความในกฎหมายไม่ได้ระบุถ้อยคำที่มีความหมายชัดเจนว่า อัตราดอกเบี้ยคิดนัดขั้นต่ำนั้น จะใช้บวกเพิ่มขึ้นไปจากอัตราดอกเบี้ยปกติ เช่นที่ระบุไว้ในกฎหมายประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี มาตรา 288 “(1) Any money debt must bear interest during the time of default. The default rate of interest per year is five percentage points above the basic rate of interest” ดังนั้น ผู้ปรับบทกฎหมายจึงมักจะใจไปว่า อัตราดอกเบี้ยคิดนัดในสัญญาทั้งหมดเป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้ล่วงหน้าในกรณีคิดนัด จึงเป็นเบี้ยปรับตามมาตรา 379 และศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจปรับลดลงได้ตามสมควร ซึ่งเป็นความคิดที่ผิดและขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายขัดต่อต้นร่างของสหพันธรัฐเยอรมนีที่ประเทศไทยนำมาเป็นแบบในการร่างประมวลกฎหมายของประเทศไทย

ในความเห็นของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ เห็นว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายกำหนดอัตราดอกเบี้ยคิดนัดที่จะเพิ่มขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยปกติในแต่ละเอกเทศสัญญา และแยกอัตราดอกเบี้ยคิดนัดสำหรับประเภทของหนี้ หรือกิจการเฉพาะอย่างให้ชัดเจน เช่นหนี้เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินในการซื้ออสังหาริมทรัพย์ มีระบุไว้ในกฎหมายของสหพันธรัฐเยอรมัน มาตรา 497 (1) ที่ให้สิทธิเจ้าหนี้เพิ่มอัตราดอกเบี้ยจากลูกหนี้คิดนัด เพิ่มจากอัตราดอกเบี้ยปกติได้ไม่เกิน ร้อยละ 2.5 ต่อปี และให้แยกบัญชีดอกเบี้ยคิดนัด ออกต่างหากจากบัญชีเงินกู้ ตามมาตรา 497 (2)⁸² การกำหนดอัตราดอกเบี้ยคิด

⁸² German Civil Code. Section 497

Treatment of default interest, crediting part performance

(1) To the extent that the borrower is in default in making payments owed on the basis of the consumer loan contract he must pay interest under section 288 (1) on the amount owed; this does not apply to real estate loan contracts. With regard to these contracts, the default rate of interest per year amounts to two and a half percentage points above the base rate of interest. In an individual case, the lender may prove that the damage was greater or the borrower may prove that the damage was less.

(2) Interest incurred after default has occurred must be booked to a separate account and may not be paid into a current account together with the amount owed or other claims of the lender. In regard to such interest, section 289 sentence 2 applies, with the proviso that the lender may only demand damages up to the amount of the statutory rate of interest (section 246).

นัดดังกล่าว ควรระบุด้วยคำให้ชัดเจนว่า อัตราดอกเบี้ยผิคนัด เป็นส่วนเพิ่มที่ใช้บวกกับอัตราดอกเบี้ยเดิม ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดปัญหาการเข้าใจผิดว่าอัตราดอกเบี้ยใดเป็นอัตราดอกเบี้ยปกติ(basic interest rate) และอัตราดอกเบี้ยใดเป็นอัตราดอกเบี้ยผิคนัดขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด (default interest rate) และอัตราดอกเบี้ยส่วนที่เกินจากรัตราดอกเบี้ยทั้งสองส่วนนี้แล้ว เจ้าหนี้ต้องพิสูจน์ว่าตนได้รับความเสียหายตามส่วนที่เกินกว่าอัตราดอกเบี้ยผิคนัดรวมด้วยอัตราดอกเบี้ยปกติ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นมานี้ เป็นเบี้ยปรับ (penalty) ตามมาตรา 379 ถ้าเจ้าหนี้ระบุไว้ในสัญญามากเกินไป เกินกว่าความเสียหายที่แท้จริง ผู้ปรับบทกฎหมายจึงมีสิทธิปรับลดอัตราดอกเบี้ยส่วนที่เกินนั้นลดลงให้พอสมควรได้ ซึ่งหากกำหนดอัตราดอกเบี้ยผิคนัดที่ชัดเจนและแยกประเภทของอัตราดอกเบี้ยผิคนัดขั้นต่ำของหนี้ตามเอกเทศสัญญาให้ชัดเจนรวมทั้งสร้างคำจำกัดความของอัตราดอกเบี้ยผิคนัด ตามมาตรา 288 ของกฎหมายประเทศสหพันธรัฐเยอรมนีแล้ว จะทำให้การปรับบทกฎหมายชัดเจนขึ้น และเกิดความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาที่คู่สัญญาประสงค์ให้เกิดความผูกพันและบังคับใช้ในสัญญาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

(3) Payments by the borrower which are insufficient to repay the entire debt due are credited, notwithstanding section 367 (1), first, towards costs of litigation, then towards the remainder of the amount owed